

DOI 10.58423/2786-6742/2023-4-540-551

УДК 657.6 (075.8): 336.717.6

Оксана САРАХМАН

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри облікових технологій та оподаткування,
Львівський національний університет імені Івана Франка,
м. Львів, Україна

ORCID ID: 0000-0002-8793-592X

Руслана ШУРПЕНКОВА

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри облікових технологій та оподаткування,
Львівський національний університет імені Івана Франка,
м. Львів, Україна

ORCID ID: 0000-0002-8825-2389

Тетяна КАЛАЙТАН

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри історії України, економічної теорії та туризму,
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З. Гжицького,
м. Львів, Україна

ORCID ID: 0000-0003-4774-4990

Scopus Author ID: 57215435297

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ БАНКІВ

***Анотація.** Наслідки військового вторгнення росії на територію України охопила всі сфери життя та суттєво вплинули і на роботу банківських установ. Ситуація розвивається швидко та іноді непередбачувано – керівництву банку необхідно постійно оцінювати вплив ситуації на діяльність банку для подальшого складання достовірної фінансової звітності та прийняття правильних та своєчасних управлінських рішень. За цих умов, ця відповідальність стосується як укладачів звітності, так і незалежного аудиту, проведення якого дозволяє забезпечити вищий рівень прозорості та достовірності фінансової звітності банку. Метою незалежного аудиту фінансової звітності є надання правильної та достовірної інформації про стан установи банку, на основі якої в майбутньому будуть прийматися важливі рішення, а результати аудиту дозволяють: визначити поточний фінансовий стан банку, визначати зміни в стані та фактори, що до них призвели; прогнозувати основні тенденції майбутнього розвитку; виявити недоліки в роботі бухгалтерії та фінансової служби; розуміти, як ефективно використовуються ресурси банку; оптимізувати фінансову діяльність банку тощо.*

Слід зазначити, що дослідження незалежного аудиту фінансової звітності з плином часу потребує ширшої інформації щодо його ролі, яку виконує незалежний аудитор, тому це питання проковує все більшого та глибшого наукового дослідження. Метою статті є обґрунтування ролі незалежного аудиту фінансової звітності банківських установ. У статті проаналізовано та систематизовано законодавчі вимоги та рекомендації Національного банку України, щодо проведення аудиторської перевірки фінансової звітності банків України, критерії, які встановлює банк при виборі аудиторської фірми для перевірки фінансової звітності. Описано

яку відповідальність несуть незалежні аудиторі та працівники банку при проведенні перевірки фінансової звітності. Наведено типові спотворення поданої звітності для перевірки. Проаналізовано висловлювання незалежної думки аудиторів, щодо фінансової звітності АТ «Таскомбанк», «РВС банк» і «Дойче Банк ДБУ». Обґрунтовано, що незалежний аудит фінансової звітності є ключовим аспектом аудиторської перевірки банку, а раціональне та ефективне розв'язання порушених проблемних питань під час аудиту, дасть змогу значно розширити сферу дії аудиту в бік прийняття економічно обґрунтованих управлінських рішень банку.

Ключові слова: незалежний аудит, фінансова звітність, Національний Банк України, банк, критерії, аудиторський звіт.

JEL Classification: G 21, E 58, K 10, N 40, D 81

Absztrakt. Az Ukrajna elleni orosz katonai invázió következményei az élet minden területét érintették, és jelentős hatással voltak a bankintézetek működésére. A helyzet gyorsan és olykor kiszámíthatatlanul alakul és a bank vezetésének folyamatosan értékelnie kell a helyzet bank működésére gyakorolt hatását, hogy továbbra is megbízható pénzügyi kimutatásokat készíthessen, valamint helyes és időszerű vezetői döntéseket hozhasson. Ilyen körülmények között ez a felelősség mind a pénzügyi kimutatások készítőire, mind a független könyvvizsgálatra vonatkozik, ami hozzájárul a bank pénzügyi kimutatásainak magasabb szintű átláthatóságához és megbízhatóságához. A pénzügyi kimutatások független könyvvizsgálatának célja, hogy helyes és megbízható információkat szolgáltatasson a bank intézményének állapotáról, amelyek alapján a jövőben fontos döntéseket hoznak, és az könyvvizsgálat eredményei lehetővé teszik, hogy: meghatározzuk a bank jelenlegi pénzügyi helyzetét, azonosítsuk az államban bekövetkezett változásokat és az azokat előidéző tényezőket; előrejelezzük a jövőbeli fejlődés fő tendenciáit; azonosítsuk a számviteli és pénzügyi szolgáltatások munkájában tapasztalható hiányosságokat; megértsük, hogy a bank erőforrásait milyen hatékonyan használják fel; optimalizáljuk a bank pénzügyi tevékenységét stb. Meg kell jegyezni, hogy a pénzügyi kimutatások független könyvvizsgálatának tanulmányozása az idők folyamán több információt igényel a független könyvvizsgáló által betöltött szerepéről, így ez a kérdés egyre több tudományos kutatást vált ki. A cikk célja, hogy alátámassza a bankok pénzügyi kimutatásainak független könyvvizsgálati szerepét. A cikk elemzi és rendszerezi az Ukrán Nemzeti Bank jogi követelményeit és ajánlásait az ukrán bankok pénzügyi kimutatásainak könyvvizsgálatára vonatkozóan, a bank által a pénzügyi kimutatások könyvvizsgálatára megbízott könyvvizsgáló cég kiválasztásakor meghatározott kritériumokat. A cikk ismerteti a független könyvvizsgálók és a banki alkalmazottak felelősségét a pénzügyi kimutatások ellenőrzése során. Bemutatásra kerültek az ellenőrzésre benyújtott tipikus hibákkal telített pénzügyi kimutatások. A szerző elemzi a JSC TASKOMBANK, az RVS Bank és a Deutsche Bank DBU pénzügyi kimutatásairól szóló független könyvvizsgálói véleményeket. Meg lett indokolva, hogy a pénzügyi kimutatások független könyvvizsgálata a bankok ellenőrzésének kulcsfontosságú szempontja, és az ellenőrzés során felmerült problémás kérdések racionális és hatékony megoldása jelentősen kiterjeszti az ellenőrzés hatókörét a gazdaságilag megalapozott vezetői döntések meghozatala felé.

Kulcsszavak: független könyvvizsgálat, pénzügyi beszámoló, Ukrán Nemzeti Bank, bank, kritériumok, könyvvizsgálói jelentés.

Abstract. The consequences of Russia's military invasion of Ukraine have affected all spheres of life and have had a significant impact on the work of banking institutions. The situation is developing rapidly and sometimes unpredictably - the bank's management needs to constantly assess the impact of the situation on the bank's activities in order to further prepare reliable financial statements and make correct and timely management decisions. Under these conditions, this responsibility applies to both the preparers of the financial statements and the independent audit, which helps to ensure a higher level of transparency and reliability of the bank's financial statements. The purpose of the independent audit of financial statements is to provide correct and reliable information about the state of the bank's institution, on the basis of which important decisions will be made in the future, and the audit results

allow: to determine the current financial condition of the bank, to identify changes in the condition and the factors that led to them; to predict the main trends of future development; to identify shortcomings in the work of the accounting and financial services; to understand how effectively the bank's resources are used; to optimize the bank's financial activities, etc. It should be noted that the study of the independent audit of financial statements over time requires more information about its role performed by the independent auditor, so this issue provokes more and more scientific research. The purpose of the article is to substantiate the role of the independent audit of financial statements of banking institutions. The article analyzes and systematizes the legislative requirements and recommendations of the National Bank of Ukraine regarding the audit of financial statements of Ukrainian banks, the criteria set by the bank when choosing an audit firm to audit financial statements. The author describes the responsibilities of independent auditors and bank employees when auditing financial statements. Typical misrepresentations of the financial statements submitted for audit are presented. The author analyzes the independent auditors' opinions on the financial statements of JSC Tascombank, RVS Bank and Deutsche Bank DBU. It is substantiated that an independent audit of financial statements is a key aspect of a bank's audit, and a rational and effective solution to the problematic issues raised during the audit will significantly expand the scope of the audit towards making economically sound management decisions of the bank.

Keywords: independent audit, financial statements, National Bank of Ukraine, bank, criteria, audit report

Постановка проблеми. Сьогодні перед українськими банками, як правило, стоять два основних завдання – збільшення вартості активів банків та підвищення рівня їх ліквідності.

З огляду на це, кожна банківська установа готує стратегію розвитку і визначає завдання управління. Про ефективність їх виконання свідчать фінансові звіти, які надходять до вищого органу управління банку за підсумками відповідного періоду. Однак вони можуть містити приховані проблеми, які, якщо їх не помітити вчасно, а також можуть спричинити негативний вплив на подальший розвиток банку.

Згідно з Міжнародними стандартами аудиту (Далі – МСА), незалежний аудитор повинен спланувати та провести аудит фінансової звітності, щоб отримати розумну впевненість у тому, що фінансова звітність банку не містить суттєвих викривлень. Термін, згідно МСА, «достатня впевненість» передбачає певний ризик значних грошових розбіжностей, які можуть залишитися непоміченими; також передбачається, що аудитор не може забезпечити абсолютну впевненість щодо точності та повноти фінансової звітності. Аудит передбачає вибіркочку перевірку цифр і пояснень у фінансовій звітності.

Умови МСА вимагають планування аудиту таким чином, щоб забезпечити розумну ймовірність виявлення помилок і невідповідностей, які можуть суттєво вплинути на фінансову звітність. Однак, оскільки аудитор не буде перевіряти всю діяльність банку протягом року, проведений аудит не може забезпечити повної впевненості в тому, що помилки та невідповідності, в тому числі шахрайство, будуть виявлені.

З метою забезпечення надійного та стабільного функціонування банківської системи Національний банк України (далі - НБУ) встановив такий порядок

складання та подання фінансової звітності банків України в умовах воєнного стану:

- *по-перше*, банки, які не завершили роботу за 2021 рік зі складання річної фінансової звітності та консолідованої річної звітності, пов'язана з введенням воєнного стану, повинні продовжувати цю роботу після припинення або скасування воєнного стану;

- *по-друге*, за можливості банки подають та публікують на своєму сайті річну фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність разом з аудиторським висновком та надають фінансову звітність на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами в уніфікованому електронному форматі до центру збору фінансової звітності, оперативне управління яким здійснює Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;

- *по-третє*, НБУ не застосовує санкцій до банків за порушення строків подання річної фінансової звітності та консолідованої річної фінансової звітності разом з аудиторським висновком за 2021 рік, а також проміжної фінансової звітності за 1 квартал та консолідованої проміжної фінансової звітності у 2022 році на період дії воєнного стану та протягом трьох місяців з дня його припинення чи скасування [1].

Метою незалежного аудиту фінансової звітності є надання правильної та достовірної інформації про стан установи банку, на основі якої в майбутньому будуть прийматися важливі рішення, а результати аудиту дозволяють: визначити поточний фінансовий стан банку, визначити зміни в стані та фактори, що до них призвели; прогнозувати основні тенденції майбутнього розвитку; виявити недоліки в роботі бухгалтерії та фінансової служби; розуміти, як ефективно використовуються ресурси банку; оптимізувати фінансову діяльність банку, податкову систему тощо.

Таким чином, з метою вирішення важливих рішень під час аудиту фінансової звітності в цій статті наводиться загальна оцінка та важливість незалежного аудиту фінансової звітності банків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання незалежного аудиту фінансової звітності знайшли відображення в роботах таких авторів, як: В. Рудницький, Н. Дорош, Б. Усач, І. Бридун, Г. Білокінь, І. Белова, З. Урусова, А. Кириченко, О. Кіреєв, З. Карасьова, Н. Литвин, Л. Шевченко, Н. Петренко, Н. Федоренко, Н. Радіонова, Ю. Нечипорук, Н. Побережна, Н. Погореленко, В. Невідомий, О. Мельниченко, С. Лобозинська, А. Сирота, О. Сидоренко, Л. Сердюк, Н. Сиротенко, Ю. Слободяник, О. Музика-Стефанчук. Дослідження незалежного аудиту фінансової звітності з плином часу потребує ширшої інформації щодо його ролі, яку виконує незалежний аудитор, тому це питання провокує все більшого та глибокого наукового дослідження.

Формулювання цілей статті. Метою статті є обґрунтування ролі незалежного аудиту фінансової звітності банківських установ, а завдання: аналіз та систематизація законодавчих вимог та рекомендацій НБУ, щодо проведення аудиторської перевірки фінансової звітності банків України; критерії, які встановлює банк при виборі аудиторської фірми для перевірки фінансової

звітності; відповідальність незалежних аудиторів і банку при проведенні перевірки фінансової звітності; опис типових спотворень поданої звітності для перевірки; аналіз висловлювань незалежної думки аудиторів, щодо фінансової звітності АТ «Таскомбанк», «РВС банк» і «Дойче Банк ДБУ»; обґрунтувати, що незалежний аудит фінансової звітності є ключовим аспектом аудиторської перевірки банку, а раціональне та ефективне розв'язання порушених проблемних питань дасть змогу значно розширити сферу дії аудиту в бік прийняття економічно обґрунтованих управлінських рішень банку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аудиторська перевірка фінансової звітності банківських установ проводиться відповідно до вимог Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [2], Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг [3], а також з врахуванням вимог та рекомендацій НБУ щодо проведення аудиторських перевірок банків України. Зазначені документи вимагають від аудиторів дотримання етичних вимог, а також планування й виконання аудиторської перевірки для отримання достатньої впевненості, що фінансові звіти не містять суттєвих викривлень.

Аудит фінансової звітності банку базується на звіті про фінансовий стан, звіті про прибуток або збиток та інший сукупний дохід, звіті про зміни у власному капіталі та звіті про рух грошових коштів за рік, що закінчився зазначеною датою, та приміток до фінансової звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик.

З 01 січня 2023 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення правових засад провадження аудиторської діяльності в Україні» від 20 вересня 2022 року № 2597-IX [4], яким внесено зміни до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [2].

Відповідно до Закону [4], держателем та адміністратором Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності з 01 січня 2023 року є Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. Даний орган забезпечує створення, функціонування та ведення Реєстру, а також здійснює його адміністрування.

Реєстр містить такі розділи: 1) аудитори; суб'єкти аудиторської діяльності; 2) суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності; 3) суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес [5].

З метою актуалізації інформації про суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право на проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності та суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право на проведення обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що служать суспільним інтересам, на офіційному вебсайті служби органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, у підрозділі «Реєстр» розділ «Корисна інформація» оприлюднено перелік суб'єктів аудиторської діяльності, які пройшли контроль якості у 2023 році: «Адво - Аудит», «Аудиторська фірма Капітал Аудит», «Емерджекс

Аутсорсінг», «Аудиторська фірма Мор Стівенс», «Рассел Бедфорд Ерсіджі», «КиївАудит», «Грант Торнтон Легіс», «Аудиторська фірма Тео Аудит», «Гарант-Аудит», «Гарант - Аудит», «Бейкер Тіллі», «Нексія ДК Аудит», Приватна аудиторська фірма «Аудитсервіс», «РСМ Україна», «Крестон Україна», «ПКФ Україна», «Аудиторська компанія «Кроу Україна», «Кроу Ерфольг», «Аудит-Сервіс Інк», «Варіанта», Аудиторська консалтингова фірма «Бізнес Партнери», «Аудиторська Фірма «Аудитор - Консультант - Юрист», «Джі Пі Ей Україна» [6].

Вибір аудиторської компанії для здійснення аудиту фінансової звітності банку проводиться на щорічній основі. Відбір незалежного аудитора здійснюється відповідно до Порядку проведення конкурсного відбору суб'єкта аудиторської діяльності. До конкурсного відбору запрошуються аудиторські компанії, які відповідають вимогам Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [2], мають дозвіл на надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності банків та включені до відповідного розділу Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності.

На рис. 1 наведено основні критерії, які встановлює банк при виборі аудиторської компанії для перевірки фінансової звітності.

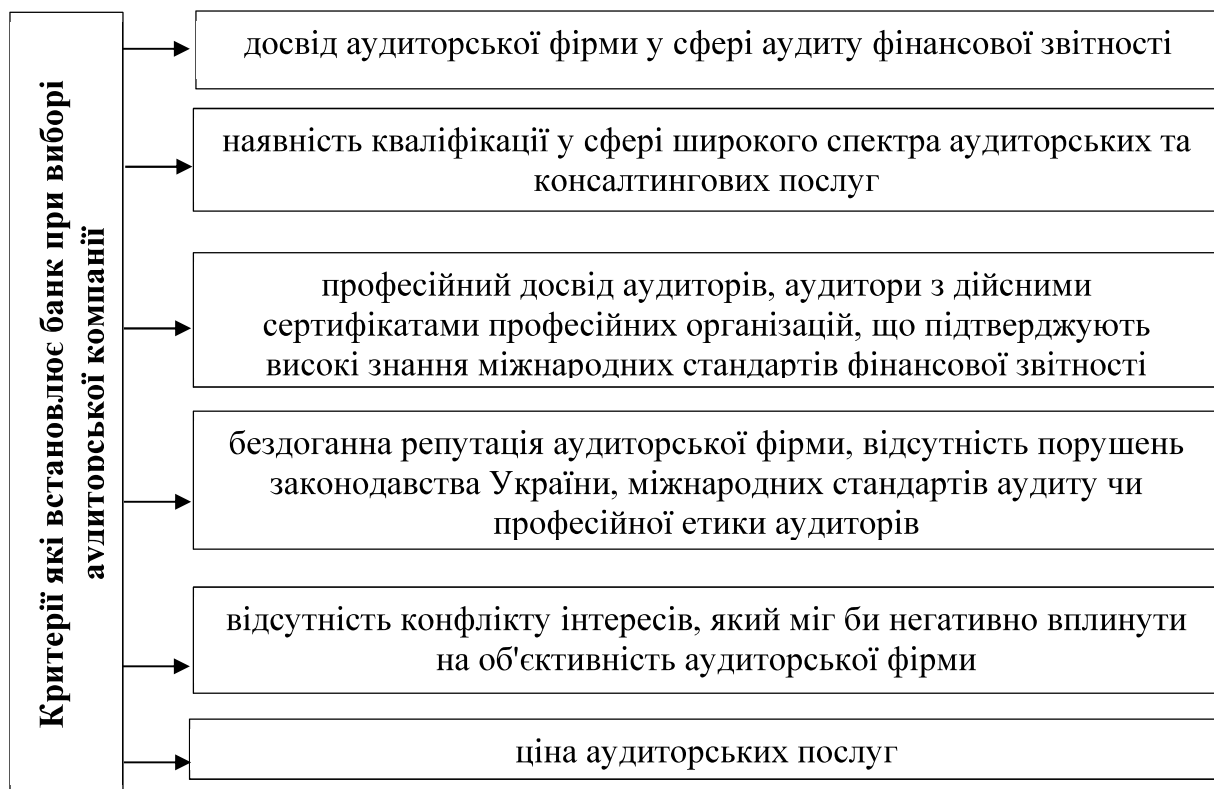

Рис. 1 Критерії, які встановлює банк при виборі аудиторської компанії для перевірки фінансової звітності

Джерело: сформовано на основі [8]

Коли аудиторська фірма відповідає зазначеним вище критеріям, то банку необхідно надати інформую до НБУ про обрану аудиторську фірму для

проведення аудиту фінансової звітності, в порядку визначеному законодавством та нормативно-правовими актами НБУ. Якщо протягом двадцяти календарних днів з дня відправлення банком документів та інформації до НБУ, не отримано повідомлення про відхилення обраної банком аудиторської фірми, банк може укласти з даною фірмою договір на отримання аудиторських послуг відповідно до завдання [7].

НБУ має право вимагати від банківської установи розширення завдань аудиторської перевірки або повторного аудиту фінансової звітності в разі виявлення певних порушень та заміни аудитора в разі недотримання ним вимог законодавства та міжнародних стандартів аудиту, а також встановлювати додаткові вимоги до аудиторського звіту, який подається банком до НБУ.

При проведенні перевірки фінансової звітності аудитор несе відповідальність за:

- виявлення та оцінка ризику суттєвого викривлення фінансової звітності внаслідок шахрайства або помилки, розробка та впровадження аудиторських процедур у відповідь на виявлені ризики;
- отримання аудиторських доказів, які є достатніми та прийнятними для використання, як основи для висновку;
- ролі внутрішнього аудиту, пов'язаний з аудитом фінансової звітності;
- оцінку прийнятності застосованих принципів бухгалтерського обліку, обґрунтованості облікових оцінок і розкриття інформації, наданої управлінським персоналом банку;
- формування висновку щодо прийнятності застосування управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, визначення на основі отриманих аудиторських доказів існування сумнівів щодо здатності суб'єкта господарювання продовжувати діяльність;
- оцінку загального представлення, структури та змісту фінансової звітності, включаючи розкриття інформації;
- інформацію про запланований обсяг і терміни перевірки, суттєві результати перевірки, виявлені під час перевірки, у тому числі недоліки заходів внутрішнього контролю, передати особам з найвищими повноваженнями.

Попри те, що аудитор відповідає за якість перевірки фінансової звітності та висловлює свою думку про неї, не звільняє і керівництво банку від відповідальності за недостовірне відображення даних у ній.

Відповідальність управлінського персоналу банку охоплює: розробку, впровадження та використання внутрішнього контролю за підготовкою та достовірним представленням фінансової звітності, яка не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства чи помилки; вибір і застосування належної облікової політики, а також облікових оцінок відповідно до обставин.

Досить часто трапляються такі типові спотворення поданої звітності для перевірки:

- недостовірні свідчення інвентаризації; аудит фінансової звітності складено з математичними неточностями (неправильне округлення, перенесення чи підсумовування даних);

- аналіз та аудит фінансової звітності показав протиріччя у пов'язаних бухгалтерських показниках;

- неповнота заповненої інформації (порушення встановленої форми звітності);

- аудит фінансової звітності підготовлений над повному обсязі;

- зміни облікової політики банку відбулися без внесення коригувань до бухгалтерської документації;

- інші порушення, на фіксацію яких спрямовано аудит фінансових звітів [8].

НБУ оновив Положення про порядок подання банком аудиторського звіту за результатами щорічної перевірки фінансової звітності [9]. Змінами передбачено:

- укладання банком договору з аудиторською фірмою, яка внесена до Реєстру аудиторів, дотримання аудиторською фірмою вимог законодавства щодо незалежності;

- право банку укласти договори аудиту річної консолідованої фінансової звітності з однією аудиторською фірмою не більше ніж сім років поспіль;

- установлення для банку терміну подання до НБУ аудиторського звіту;

- обов'язок банку та аудитора щодо надання НБУ на його вимогу письмових пояснень і робочих документів [8].

Під час перевірки всі дії незалежного аудитора спрямовані на основну мету перевірки – формування об'єктивної думки про достовірність фінансової звітності клієнта. Результати аудиту оформляються у вигляді аудиторського висновку, який повинен містити чітке уявлення аудитора про перевірену банківську звітність.

Аудиторський звіт передбачає надання впевненості користувачам шляхом висловлення незалежної думки аудитора про відповідність в усіх суттєвих аспектах фінансової звітності нормативно – правовим вимогам.

Банки зобов'язані оприлюднювати річну фінансову звітність і річну консолідовану фінансову звітність, перевірені аудиторською фірмою, разом з аудиторським звітом.

Наприклад, у кінці квітня 2023 року АТ «Таскомбанк» завершив аудит фінансової звітності, який проводила компанія «Великої четвірки» КРМГ. У звіті відмічено що фінансова звітність банку відображає достовірно, у всіх суттєвих аспектах фінансовий стан та його фінансовий результат за 2022 рік. За підсумками роботи у 2022 році банківська установа, попри виклики війни, продемонструвала здатність залишатися прибутковим та має достатній запас міцності. Попри воєнний стан та активні бойові дії з боку держави агресора, чистий прибуток АТ «Таскомбанк» за 2022 рік склав 31 млн грн., водночас банку вдалося збільшити операційний прибуток у 2,6 рази, а саме на 1 321 млн грн порівняно із 2021 роком [10].

Також, у квітні поточного року «РВС банк» завершив аудит фінансової звітності, який проводила аудиторська компанія АС «Crowe Ukraine». На думку

аудиторів, фінансова звітність банку відображає достовірно, у всіх суттєвих аспектах фінансовий стан, його фінансові результати та грошові потоки за 2022 рік. За підсумками роботи у 2022 році «RwS bank», попри воєнний стан та активні бойові дії з боку держави агресора залишився прибутковим та має достатній запас ліквідності для виконання своїх зобов'язань. Чистий прибуток банку за 2022 рік склав 29,6 млн грн, що майже вдвічі більше ніж у 2021 році (15,4 млн грн). Стан ліквідності банку на достатньому рівні. Показник покриття ліквідністю (LCR) за всіма валютами (LCRbb) – 252,2477%, при встановленому нормативі НБУ – не менше 100%. Виконання нормативу LCR свідчить, що банк забезпечений ліквідністю в обсязі, достатньому для повного виконання ним зобов'язань, навіть в кризових умовах. Протягом 2022 року «РВС банк» повністю погасив кредитні зобов'язання перед НБУ. Залишок балансової вартості ОВДП на 01.01.2023 року становить 822 млн грн. З початку військової агресії проти України банк погасив кредити рефінансування перед НБУ на суму 1,6 млрд грн. Торговий дохід на кінець минулого року становив 19 млн грн. Основна частина доходу пов'язана з торгівлею банківських металів (80%) та валютообмінних операцій (20%).

На початку поточного року «РВС банк» підтвердив довгостроковий кредитний рейтинг за національною рейтинговою шкалою на рівні uaAAA. З початком війни, банк продовжив працювати узгодивши стратегію подальших спільних дій із кожним діючим клієнтом, надаючи їм необхідну фінансову підтримку. Банк продовжив видачу банківських гарантій та кредитування, а також створював нові продукти, щоб підтримувати як український бізнес, так і клієнтів - фізичних осіб. На поточний рік «РВС банк» затвердив бізнес-план та захистив перед НБУ Стратегію Банку на 2023-2025 роки, яку і буде дотримуватися з метою підтримання високих фінансових результатів [11].

ТзОВ «РСМ Україна» у квітні 2023 року провела аудит фінансової звітності Акціонерного товариства «Дойче Банк ДБУ». На думку аудиторів, фінансова звітність, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан банку станом на 31 грудня 2022 року, його фінансові результати та грошові потоки за рік, що закінчився на зазначену дату, відповідно до МСА операції та події, що покладені в основу її складання.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Вплив повномасштабної війни, що триває в Україні, та те, що подальша політична нестабільність та потенційні макроекономічні шоки можуть спричинити негативний вплив на результати діяльності та фінансовий стан банку, характер та наслідки яких можна визначити при незалежному аудиті фінансової звітності банку, а також надасть ряд переваг:

- дозволить читачам фінансової звітності отримати реальну та достовірну інформацію про фінансове становище та результати діяльності банку, що допоможе їм прийняти обґрунтовані рішення щодо взаємодії з нею;
- дає гарантію того, що фінансова звітність банку є достовірною та відповідає вимогам чинного законодавства, що допоможе підняти репутацію банку та збільшити довіру населення;

- дозволить виявити неточності та недоліки у фінансовій звітності, що допоможе усунути їх та запобігти майбутнім проблемам.

Отже, розглянувши основні переваги незалежного аудиту фінансової звітності банку, потрібно визначити деякі шляхи їх подолання.

1. При проведенні аудиту фінансової звітності банку, незалежні аудитори повинні дотримуватися всіх застосовних вимог МСА, навіть в умовах невизначеності та складних термінів надання послуг.

2. Аудиторам слід обмірковувати перегляд власної оцінки ризиків суттєвого викривлення фінансової звітності банківської установи, спричинених війною.

3. Згідно з МСА 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвого викривлення» аудиторам необхідно чітко обґрунтовувати свою думку (в тому числі і основу модифікації думки) щодо фінансової звітності банку на отриманих аудиторських доказах.

4. Аудитори повинні переконатися в тому, що управлінський персонал банку належним чином розкриває перспективи установи, та як це може вплинути на користувачів фінансової звітності, враховуючи поточний високий ступінь невизначеності.

5. Аудиторам також необхідно розглянути свою відповідальність щодо іншої інформації, наданої управлінським персоналом банку у фінансовій звітності.

Для подальшого дослідження цієї проблеми необхідно систематично і послідовно вдосконалювати аудит якості фінансової звітності направлений на уникнення інформаційної асиметрії на ринку та усунення конфлікту між учасниками соціально-економічних відносин, що є користувачами як фінансової звітності так власне і результатами аудиту.

Список використаних джерел

1. Про порядок складання та подання банками фінансової звітності в умовах воєнного стану: Постанова Правління НБУ від 07.03.2022 №41. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/pro-poryadok-skladannya-ta-podannya-bankami-finansovoyi-zvitnosti-v-umovah-voyennogo-stanu> (дата звернення 17.11.2023)
2. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: https://kodeksy.com.ua/pro_audit_finansovoyi_zvitnosti_ta_auditors_ku_diyal_nist.htm#google_vignette (дата звернення 16.11.2023)
3. Міжнародні стандарти аудиту. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-auditu> (дата звернення 20.11.2023)
4. Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення правових засад провадження аудиторської діяльності в Україні: Закон України від 20.09.2022 № 2597-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-20#Text> (дата звернення 16.11.2023)
5. Оновлено порядок подання банками аудиторського звіту. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/onovleno-poryadok-podannya-bankami-auditorskogo-zvitu> (дата звернення 23.11.2023)
6. Перелік суб'єктів аудиторської діяльності, які пройшли контроль якості 2023 рік. URL: https://www.apob.org.ua/?page_id=247 (дата звернення 20.11.2023)
7. Про затвердження Положення про ліцензування та реєстрацію надавачів фінансових послуг та умови провадження ними діяльності з надання фінансових послуг: Правління Національного

- банку України Постанова від 24 грудня 2021 року № 153. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/law/24122021_153.pdf?v=4 (дата звернення 20.11.2023)
8. Аудит фінансової звітності - ключові етапи аудиту. URL: <https://device-group.com.ua/info/43-audit-finansovoi-zvitnosti-kliuchovi-etapy-audytu> (дата звернення 18.11.2023)
9. Положення про порядок подання до Національного банку України аудиторського звіту за результатами щорічної перевірки фінансової звітності банку, банківської групи та про проведення аудиторської перевірки фінансової звітності учасника банківської групи : Постанова від 02.08.2018 № 90. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0090500-18#Text> (дата звернення 20.11.2023)
10. ТАСКОМБАНК відзвітував щодо результатів роботи у 2022 році та отримав підтвердження фінансової звітності аудитором. URL: <https://tascombank.ua/news/645131c759a70200125ff9dd> (дата звернення 21.11.2023)
11. «РВС банк» відзвітував щодо результатів роботи у 2022 та отримав підтвердження фінансової звітності аудитором. URL: <https://rwsbank.com.ua/o-banke/press-sluzhba/rws-bank-predostavil-otcet-po-rezultatam-raboty-v-2022-i-polucil-podtverzdenie-finansovoi-otcetnosti-auditorom-Y6lrJq> (дата звернення 21.11.2023)
12. Акціонерне товариство «Дойче Банк ДБУ». Річна фінансова звітність згідно з МСФЗ За рік, що закінчився 31 грудня 2022., та звіт незалежного аудитора. URL: https://country.db.com/ukraine/documents/Finance_pdf (дата звернення 21.11.2023)

References

1. Pro poriadok skladannia ta podannia bankamy finansovoi zvitnosti v umovakh voiennoho stanu. [On the procedure for drawing up and submitting financial statements by banks under martial law]. Postanova Pravlinnya NBU vid 07.03.2022 №41. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/pro-poryadok-skladannya-ta-podannya-bankami-finansovoyi-zvitnosti-v-umovah-voyennogo-stanu> (accessed: 17.11.2023) [in Ukrainian]
2. Zakon Ukrainy Pro audyt finansovoi zvitnosti ta audytorsku diialnist vid 21.12.2017 № 2258-VIII. [Law of Ukraine On the Audit of Financial Statements and Auditing Activities of 12.21.2017 No. 2258-VIII]. Zakon Ukrainy vid 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: https://kodeksy.com.ua/pro_audit_finansovoyi_zvitnosti_ta_auditors_ku_diyal_nist.htm#google_vignette (accessed: 16.11.2023) [in Ukrainian]
3. Mizhnarodni standarty audytu. [International auditing standards]. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-audytu> (accessed: 20.11.2023) [in Ukrainian]
4. Zakon Ukrainy Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo udoskonalennia pravovykh zasad provadzhennia audytorskoï diialnosti v Ukraini. [Law of Ukraine On Amendments to Certain Laws of Ukraine on Improving the Legal Basis of Conducting Audit Activities in Ukraine]. Zakon Ukrainy vid 20.09.2022 № 2597-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-20#Text> (accessed: 16.11.2023) [in Ukrainian]
5. Onovleno poriadok podannia bankamy audytorskoho zvitnu. [The procedure for submitting an audit report by banks has been updated]. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/onovleno-poryadok-podannya-bankami-audytorskogo-zvitnu> (accessed: 23.11.2023) [in Ukrainian]
6. Perelik subiektiv audytorskoï diialnosti, yaki proishly kontrol yakosti 2023 rik. [The list of subjects of audit activity that passed quality control in 2023]. URL: https://www.apob.org.ua/?page_id=247 (accessed: 20.11.2023) [in Ukrainian]
7. Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy Postanova vid 24 hrudnia 2021 roku № 153 Pro zatverdzhennia Polozhennia pro litsenzuvannia ta reiestratsiiu nadavachiv finansovykh posluh ta umovy provadzhennia nymy diialnosti z nadannia finansovykh posluh. [The Board of the National Bank of Ukraine Resolution of December 24, 2021 No. 153 On Approval of the Regulation on Licensing and Registration of Financial Service Providers and the Conditions for Their Conduct of Financial Services]. Pravlinnia Natsionalnoho banku Ukrainy Postanova vid 24 hrudnia 2021 roku № 153. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/law/24122021_153.pdf?v=4 (accessed: 20.11.2023) [in Ukrainian]

8. Audyт finansovoi zvitnosti - kliuchovi etapy audytu. [Audit of financial statements - key stages of the audit]. URL: <https://device-group.com.ua/info/43-audyт-finansovoi-zvitnosti-kliuchovi-etapy-audyтu> (accessed: 18.11.2023) [in Ukrainian]
9. Polozhennia pro poriadok podannia do Natsionalnoho banku Ukrainy audytorskoho zvitnu za rezultatamy shchorichnoi perevirky finansovoi zvitnosti banku, bankivskoi hrupy ta pro provedennia audytorskoi perevirky finansovoi zvitnosti uchasnyka bankivskoi hrupy [Regulations on the procedure for submitting to the National Bank of Ukraine the audit report based on the results of the annual audit of the financial statements of the bank, the banking group and on the audit of the financial statements of the member of the banking group. As amended in accordance with the Resolutions of the National Bank]. Postanova vid 02.08.2018 № 90. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0090500-18#Text> (accessed: 20.11.2023) [in Ukrainian]
10. TASKOMBANK vidzvituvav shchodo rezultativ roboty u 2022 rotsi ta otry mav pidtverdzhennia finansovoi zvitnosti audytorom. [TASKOMBANK reported on the results of work in 2022 and received confirmation of the financial statements by the auditor]. URL: <https://tascombank.ua/news/645131c759a70200125ff9dd> (accessed: 21.11.2023) [in Ukrainian]
11. «RVS bank» vidzvituvav shchodo rezultativ roboty u 2022 ta otry mav pidtverdzhennia finansovoi zvitnosti audytorom. ["RVS Bank" reported on the results of work in 2022 and received confirmation of the financial statements by the auditor]. URL: <https://rwsbank.com.ua/o-banke/press-sluzhba/rws-bank-predostavil-otcet-po-rezultatam-raboty-v-2022-i-polucil-podtverzdenie-finansovoi-otcetni-auditorom-Y6lrJq> (accessed: 21.11.2023) [in Ukrainian]
12. Aktsionerne tovarystvo «Doiche Bank DBU». Richna finansova zvitnist zghidno MSFZ Za rik, shcho zakinchyvsia 31 hrudnia 2022., ta zvit nezalezhnoho audytora. [Deutsche Bank DBU Joint Stock Company. Annual financial statements in accordance with IFRS For the year ended December 31, 2022, and the independent auditor's report]. URL: https://country.db.com/ukraine/documents/Finance_pdf (accessed: 21.11.2023) [in Ukrainian]